

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Szentkirályi-uteza 28. szám.

(Szent-István-Társulat.)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért, minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknel egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrészt 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz

Megvan.

E rövidke szót írjuk e sorok elé, melyben igaz örömmel értesítjük a hazai kath. közoktatás munkasait, hogy a fényesen lefolyt milleniumi kath. tanítói kongresszus egyik legfontosabb alkotása — testté lön. A magyar kath. tanügy munkásainak évtizedes törekvése elérte a hön ohajtott eredményt: *megvan a kath. közoktatás munkásainak országos egysége, jóváhagyást, megerősítést nyert »A magyar kath. tanítók országos Bizottságá»-nak szabályzata.*

Bizottságunk egyházi elnöke, dr. Steinberger Ferencz, a mult hónapban betérjesztvén a Bibornok Herczegprimás Ö Főmagasságához a nevezett Bizottságnak 1898. évi működéséről szóló jelentését, a magyar Sion legfőbb öre a következő levélben fejezte ki a nevezett bizottság iránt magas elismerését, mely méltán fokozhatja a Bizottság tagjainak munkakedvét és munkaerejét.

»Nagyontisztelendő p. Kamarás, Igazgató és Elnök Úr! A hazai kath. tanítók országos Bizottságának folyamatba tett munkásságáról folyó évi január hó 10-én, 2. sz. a. hozzám intézett, nagy gonddal készült, kimerítő jelentéséből örömmel merittem azt a meggyőződést, hogy a t. Bizottság feladatának magaslatára emelkedve, komoly igyekezettel és odaadó munkássággal óhajtja szolgálni kath. tanügyünk magasztos érdekeit.

Azért is, mielőtt a jelentésre érdemileg válaszolnék, teljes elismerésemet nyilvánítom a t. Bizottság fáradhatlan buzgalmaért és nem habozom kifejezésre juttatni azon erős reményemet, hogy e bizottság a magyar kath. tanügy szilárd támaszát, szakértő és buzgó vezetőjét, alapos és megbízható tanácsadóját fogja képezni.

Köszönetem első sorban és legnagyobb mértékben Ö Nagyméltóságának, báró *Hornig*

Károly püspök urnak, Veszprém lelkes főpásztorának szól, ki nemcsak nagy szellemének erejével és lelkesedésének tüzevel, hanem bő aldozatkészségével is oly hathatósan méltóztatott a t. Bizottság tevékenységét támogatni és munkásságának eredményeit előmozdítani.

Teljesen osztom ennél fogva a t. Bizottság egyhangú óhaját, hogy Ö Nagyméltósága a »Védnök-Elnök« gondteljes, de épp oly nagy horderejű tisztét a jövőre is megtartsa és a t. Bizottságnak nemcsak védő, hanem vezérlő szelleme is maradjon, amire lesz szerencsém Ö Excellenciáját külön is felkérni.

Átterve Ntisztelendőséged jelentésének érdemleges méltatására, helyesléssel veszem tudomásul »A magyarországi kath. tanítók országos Bizottságának szervezete« czim alatt kidolgozott szabályzatot és szívesen megerősítem a tisztikar kiegészítése céljából megejtett választásokat.

Ami a hitoktatás sikereinek biztosítása érdekében fogantatandó intézkedéseket illeti, megjegyzem, hogy azokat a nagymélt. püspöki kar tudomására hozom és nem ketlem, hogy megvalósításuk készséges támogatásra fog találni.

A folyó évi julius hóban tartandó közgyűlés tárgysorozatát elég gazdagnak mondhatni, mindazáltal kívánatosnak tartanám, hogy kiterjeszkedjék a közgyűlés lehetőleg azon fontosabb kérdésekre is, amelyek jelenleg az elméket sűrűen foglalkoztatják. Ilyen kérdések: a tanítóképző intézetek tanterve; a polgári iskolák reformja; a háztartástani iskolák es mások, melyek nagyon megerdemelnék a t. Bizottság figyelmét és a szakszerű megvitatást stb.

Midőn ezeket addig is, míg a nagymélt. püspöki kar a t. Bizottság ügyét tárgyalás alá veheti és felöle véleményét nyilváníthatja, Ntisztelendőséged tudomására hozom, felkérem, hogy a nyomtatásban kiadó munkálatokból a nagymélt. püspöki kar tagjainak számához

képest továbbítás végett megfelelő számú példányokat hozzám küldeni sziveskedjek.

Egyébként stb.

Magyarország kath. tanítói és mindazok, akiknek szívéhez van forrva kath. tanügyünk, hálaosan vehetik tudomásul Ő Főmagasságának bőles irányítása mellett megnyilatkozott azon magas fokú melegséget, amelylyel kath. tanügyünket szívéhez öleli és bizalommal tekinthetnek azon bizottság további működése ele, mely iránt ilyen kiváló mértékben nyilatkozott meg a főpásztori elismerés.

Es megvan.

Hala érte a mindenek Alkotójának, Isten áldása kísérje a Bizottság működését, hogy tevékenységével erőre és hatalomra vezesse a minden oldalról veszélyezett magyar kath. köztanítás-ügyet.

Mi sokat várunk e Bizottság működésétől, melynek egységes célja, hogy virágozzanak fel a hitvallásos magyar iskolák, legyen boldog és megelegedett a Krisztus szellemében működő kath. tanítói kar.

Magyarnyelvtan az elemi iskola I. osztályában.

Ha szorosan a szóhoz ragaszkodunk, úgy könnyen az hihető, hogy értekezésem alapcélja a magyarnyelvtannak a népoktatás első évfolyamára való kiterjesztése. Előre megnyugtatom igen tisztelt olvasóimat, nem lebeg ilyenféle cél előttem. Sokkal nagyobb ellensége vagyok annak, hogy elvont ismereteket sajátunk bele a zsenge gyermekfejekbe, semhogy magam is ilyenféle irányzatok útegyengetőjéül csapjak föl. De másrésztől azon téves irány követői közé sem vagyok hajlandó magamat sorozni, a kik úgy vélekednek, hogy az elemi iskola első osztályában szóba sem jöhet a magyarnyelvtan és nem tartozom azok közé, a kik — mint első osztályu tanítók — a nyelvoktatás igen fontos kérdésének megoldását a felsőbb osztályok munkakörébe utasítják. Mi tehát ennek az értekezésnek a célja? Ime előre megmondom: a két jelzett szélső irány között kívánom keresni az aranyközéputat. Ki akarom mutatni, hogy míg egyfelől azoknak sincsen igazuk, a kik már az első osztályt is a nyelvtan szolgálatába szeretnék hajtani, másfelől azoknak sincsen igazuk, akik e tekintetben minden feladatot elhárítani iparkodnak maguktól. Legalább vázlatosan megjelölni kívánom a magyarnyelvi oktatás helyzetét az elemi oktatás legalsó fokán.

Ismeretes mindnyájunk előtt azon körülmény, hogy egyesek erősen hangoztatják, hogy a nyelvtani kézikönyvet az elemi iskolából egyszerűen ki kell küszöbölni. Meg vagyok győződve, hogy ezek az urak ezen véleményük kifejezésével nem azt akarják mondani, hogy a nyelvtani tankönyvvel együtt magát a nyelvoktatást is ki kell küszöbölni, mert ez képtelenség volna. Hiszen a szép magyar nyelv,

köztudomás szerint el, fejlődik az egész iskolai működés alatt. A magyar tanító és magyar tanítvány között ez az ismeretek közlésének eszköze, legfontosabb tényezője: írás, olvasás, beszédértelemgyakorlat stb. lényegükben a nyelvoktatás körébe tartoznak. És ha szorosan vesszük a dolgot, a népiskolának nincsen egyetlenegy tárgya sem olyan, a melyet a magyar nyelvoktatás érdekében ne lehetne és ne kellene érvényesítenünk. A tanító és tanítvány *előbeszéde*, a tárgyak feldolgozása, az *értelmezés*, ha úgy tetszik, a *leckemagyarázat*, a *feleletek*, a *kikérdezés* mind-mind a nyelvoktatás szolgálatában állanak; és olyan közel vannak ahhoz, a mit szorosan véve nyelvoktatásnak nevezünk, hogy csak egy öntudatos körültekintés kívánatik a tanító részéről s azonnal belátja, mit tehet és mit kell tennie a dolog érdemére vonatkozólag a sovány grammatika meddő munkakörén kívül is.

És ezzel a lépéssel eljutottunk, igen t. olvasóim, értekezésem ajtajához, a honnan beláthatjuk az I. osztály termének belső életműködését a nyelvoktatás tekintetében.

Ne vegyék kérem merész állításnak, midőn ki merem mondani, hogy egy osztályban sem végezzük több munkát a nyelvoktatás dolgában, mint az első osztályban; a gyermek nyelvére sehol nagyobb hatást nem gyakorolhatunk, mint itt, még pedig oly hatást, a melynek nyoma fenmarad meg akkor is, midőn a felsőbb osztályok nyelvtani oktatásának nyomait regen elhordta a feledés szele. Az a szerves belső élet, amely itt a nyelvoktatás dolgában végbemegy, nemcsak előnyösen különbözik ama kényszer-bölelkeskedéstől, amelylyel a nyelvtan szabályainak meghatározása, száraz betanulása jár, hanem jelentékenyen fölötte áll emennek, mert eleven életképességgel bír, nevel, fejleszt, nem pedig — sorvaszt. Csak egy tekintetet kell vennünk a nyelvoktatás lényegére, céljára, magára a nyelvoktatásra s meg vagyunk győzve a fentebbi, mérésnek látszó állítás helyességéről. Mi a nyelvoktatásnak célja? Bizonyosan nem más, mint a helyes beszédre képesítés. Mi a nyelv? A gondolatnak, a fogalomnak ruhája. Hol érvényesül a beszéd leginkább? Az első osztályban, a hol az összes oktatást a beszédre fektetjük. Sőt talán azt is kérdezhetném, hogy melyik elemi osztályban beszélünk egy év alatt legtöbbet? Mindenesetre az első osztályban. Az előbeszédből jobban elsajátítható a nyelv, mint a grammatikából. Ha ez nem így volna, akkor egyetlenegy idegen nyelvet sem lehetne grammatika nélkül elsajátítani; mar pedig ennek éppen az ellenkezőjét tapasztaljuk, azt, hogy a grammatikából leginkább nyelvtudósok szokták tanulni az idegen nyelvet. Azt hiszem, az elemi iskola nem óhajt nyelvtudósokat — képezni. A nyelvérzék olyan utanzási képesség, a mely bármely embert bármely

nyelv birtokába eljuttat, ha annak az embernek mód nyílik arra, hogy a megtanulni kívánt nyelvet beszélők között élhet állandóan. Igaz, hogy legtöbbször a köznapi nyelv és nem a grammatikai nyelv ragad rá az idegennyelvű életkörüben az emberre, de azt is be kell ismernünk, hogy ha az idegen környezeti nyelv művelt, akkor bizonyosan ezt fogja az ember elsajátítani és nem mást. A tanító beszéde, mint iskolai nyelv, mint az ismeretek közlésének eszköze, nem egyéb, mint a grammatikai szabályokon átszűrt, tiszta, helyes, művelt nyelv és így a gyermekek az iskolában csak ilyent sajátíthatnak el.

Sietek megjegyezni, hogy az eddig elmondottak nem azt jelentik, hogy a nyelvtani kézikönyvet tehát csakugyan ki kell küszöbölni az elemi iskola osztályaiból, mert csak az első és második osztályban nem látom annak használati szükségességét, de már a felsőbb osztályokban a grammatikára, a helyesen szerkesztett nyelvtanra igen is szükség van, mert csak így lehet a helyes beszédre képesítés első munkáját tervszerűen betetőzni: különben is a tanító öntudatos módszere, az előbeszéd használata, a nyelvérzék művelése úgy is a nyelvtani szabályok kinyomatát viselte magán.

De lássuk a dolgot még közelebbről.

Amint a fentebb elmondottakból már is kivehető volt, a magyarnyelvi oktatásnak az elemi első osztályban a tanító beszédében kell érvényesülni. Itt a tanító elő grammatika. A tanító öntudatos beszédében van meg az az erő, az a hatás, a mely a tanítás minden formájában úgy értékesül, hogy a gyermekek gondolati kifejezésében a nyelvi rendszeresség, a magyar nyelv szabályai, törvényei gyakorlatilag érvényesüljenek. Itt a tanító nem nyelvtannal foglalkozik, hanem magával az előnyelvel; úgy azonban, hogy a nyelvtan, a grammatika a tanító öntudatos beszédében a beszéd ezirányú célzatában mindig teljes kinyomatot talál, melyet ugyan a gyermekek passzív szerepükben elfogadnak, nem vesznek észre és nem is vehetnek észre, de beleneveltetnek, s a melyet a szakértő, ha az oktatáson jelen van, igen könnyen felismerne. Igen bajos volna egyenként rámutatni azon esetekre, módokra, apró alkalmakra, a melyeket a tanító naponkint, óránkint, sőt percenkint e tekintetben felhasznál. Sem a gyermek, sem a tanító nem tudná p. o. megmondani, hogy a beszéd helyes tagolását, a szünetek betartását, a helyes hanghordozást, a tiszta kihangoztatást, a mondatok kezdő hangjainak nagy betűvel való írását, a pihenési pont használatát, a vezeték- és keresztszóneveknek nagy kezdőbetűvel való írását mikor tanulták. Elég az, hogy tudják. A gyermekek beszédképességét teljes egészében kell tehát azon mértékül vennünk, a mely megmutatja, hogy a nyelvoktatás dolgában mennyire vagyunk az I. osztályban.

Az előnyelvel való foglalkozásra, a helyes, ép nyelvérzék művelésére sehol olyan alkalom nincsen az elemi iskolában, mint az első osztályban. Itt még nem kuszaltatik meg a helyes iskolai szóbeli előadás semmiféle tankönyv tudákos nyelvezetével. Ebben a korban a gyermekek pajkos társalgása, a játékeletben való érintkezése, a mely igen erős visszahatással van az iskola tökéletes szóbeli előadására. Kártékony befolyását még nem gyakorolja. A felnőttek, a szülők, a környezők visszahatása sem érvényesülhet még oly mértékben a 6—7 éves gyermekeknel, mint később, mikor már a gyermekek az életben még azt is meghallják, eltanulják, a mit nem kellene és olyan körben is tanulnak beszélni, a milyen körbe sem a szülők, sem a tanító nem bocsájtanak őket, ha az érintkezés tudomásukra jutna.

Amint látható, fontos tér az I. osztály a nyelvoktatás szempontjából, igen fontos; mert itt a tanítónak nevelő hatása teljes egészében, teljes behatóságában érvényesülhet. A gyermek itt kizárólag a tanító szóbeli oktatására van utalva, itt az oktatásnak minden formája a tanító beszédjében leli eszközét, foglatatát. Itt minden tárgy, minden tanóra a tanító és tanuló közötti beszéddel kezdődik és végződik. Itt nem képez válaszfalat tanító és tanítvány között a tankönyv, hanem közvetlenségében, eleveenségében folyik a tanulás. Itt a tanító nyelvtani tudásának teljes hatékonyságával vezeti az oktatást.

Szöke Sándor.

(Folytatása következik.)

Az iskolai nevelés továbbképző eszközei.

(Folytatás és vége.)

Nem lehet eléggé éber és gondos a falusi pap és tanító, hogy a káros hatásoktól megóvja az ártatlan lelkeket. Azért kell a nép és nevelő közt a kölcsönös bizalom, hogy így annál sikeresebben teljesíthesse köztük a megfigyelés áldásos munkáját.

Epp azért indítsunk írtó háborút lapokban körökben és a társadalmi érintkezésben az erkölcsstelen szellemű férczművek ellen.

Az együttes, erélyes fellépés hamar célhoz fog vezetni. Amint megszűnik a vásárló, vége a piacznak, a boltokat be lehet csukni.

A népkörök azonban más üdvösebb czelok elérésére is alkalmasak.

Ha széttekintünk széles e hazában, azt látjuk, hogy még igen sok község van, hol az iskolaügy igen mostoha gyermek. Igen nagy az indolentia, melylyel ezen életkérdésű ügy iránt viseltetnek. És ennek oka a társulás hiányában keresendő, mivel nincs meg az a természetes kapocs, mely iskolát, családot és társadalmat egymással szorosabbra fűzné. Az olvasókörök ebben nagy segélyünkre lehetnek.

Iskolai ünnepélyek, népköri estek, társas összejövetelek, felolvasó estélyek, mind oly dolgok, mik a népet az iskola vezetővel kö-

zelebb érintkezésbe hozzák, s így azok érdekeltégét az iskolaügy iránt felkeltik s állandóan biztosítják.

Ily testvéries egyesülesből: községre, iskolára csak áldás áradhat.

Ezen olvasókörok feladatahoz tartoznak még az iskolás gyermekek jutalmazása is. Erre legalkalmasabb és leghasznosabb eszköz a könyvajándék. Az ily ajándékot otthon is forgatna a tanuló, szívében az iskola iránti kedves emléket és halat állandóan megörzi. Egy jó könyv mint jutalom, a jól megválasztott alkalommal, a tanulóra nagy jelentőséggel bír.

Honnan szerezze be a népkör ezeket?

Onnan, hol legjutányosabb áru és legjobb tartalmu könyvek kerülnek ki, azon társulattól, mely költséget nem kimélve, mindent megtesz a vallás-erkölcsös alapon nyugvó, hazafias szellem ápolásának kielégítésére.

És ez: a legrégibb, legkatholikusabb és leghazafiasabb szellemű társulat — a »Szent-István-Társulat«, melynek tagjai közé beléphet jóakarattal úgy a tanító, mint minden tisztességes katolikus ember.

Sőt a módját is megmutatom, miként lehet ezt legkönnyebben elérni — ingyen.

A tanítónak a biztosítási ügynökségtől fogva igen sok mellekfoglalkozást ajánlanak, csak azt nagyon ritkán, a melyből rá és a községére igen nagy jóság áradhat. Mert: hányszor vagyunk abban a helyzetben, hogy egyesek hozzánk fordulnak bizalommal egy-egy ima, vagy ajtatóssági könyv vétele ügyében, vagy ajándékkönyvek beszerzése miatt; sőt többször lapok érdekében is.

Ha ezek a dolgok kéznél vannak s a hozzánk forduló igényeit azonnal kielégíthetjük, mennyire emeli az a tanító iránti jóindulatot? s mily jótémény ez a községre!

Ezt pedig megteheti minden tanító, ha a Sz.-István-Társulat ügynökségét magára vállalja. És ne gondoljuk, hogy ingyen, mert a Társulat a fáradozást gazdagon jutalmazza.

Vannak kiadványok, melyeknek elárúsításaért az ügynök 40%-ot kap. Ezen százalékokból egy kis igyekezet s jóakarattal mellett minden évben kikerül a tagsági díjra való: amiért megannyi és oly becses művek birtokába jutunk, miszerint pár év alatt oly könyvtárra teszünk szert, melyből kimeríthetetlen szellemi kincs meríthetünk.

Ebhez nem kell nagy írka-fírka előkészület, hanem csak egy levelezőlapon való jelentkezés az ügynökség elfogadására.

Palyatársak! Ez a Társulat ezt meg is érdemli, mely nagy áldozatkészséggel ajándékozott meg bennünket a kath. tanítói kar hivatalos organumával, a »Népnevelő«-vel.

Ez a lap int minket arra, miszerint nem vagyunk elfeledve, ez a lap fűz bennünket össze mint hű testvéreket. É testvéri szeretet nyilvánuljon abban is, hogy hálánkat a leg-

szebb alakban iparkodunk leróni a kiadó Társulat iránt. Így szerezhetjük meg könnyen — csak egy kis jóakarattal kell — az önművelődésünkre szolgáló eszközöket, mi másoknak tetemes anyagi kiadásokkal jár.

Aki ily irányban buzgólkodik, nevel és tanít, az az: igazi népnevelő.

Ne gondoljuk azt, hogy ezért az érdem jutalma elmarad. Nem! Az általunk helyes irányban levelt nép fölébred annak tudatára, hogy a tanítónak mily sokat köszönhet. És amint ennek tudatára ébred, feldereng az anyagi jobb jövőnek is szebb hajnala.

Minden irányban való hasznos működésünkkel kivívni az irántunk való jóindulatot, legyen minden időben törekvésünk.

Biztosítani a nemzet háláját, tiszteletét és becsülését munkásságunkért.

Akkor lehetetlen, hogy egy szebb és boldogabb kor ne virradna ránk!

Nincs oly szorgalom a világon, mely ha hosszú idő múlva is, el ne nyerné jutalmát. Elnyeri.

Hogy ezt elérhessük, tegyük kedves gondoskodásunk tárgyává az iskolai és népkönyvtárakat s úgy a népköröket, melyekből áldás fakad: tanító, nép, egyház és hazára.

Legyünk egyek a hasznos munkában, hogy egyek lehessünk egykor a dicsőségben is, melyet közösen jóakaró igyekezetünk és szorgalmunkkal kivívtunk!

Bussa.

Szokoly István.

A lassan gondolkodó gyermek.

Különbözök a gyermekek, kiket a tanító tanít, ebből kifolyólag a bánásmód is különböző, melyben a gyermeket részesítjük. Különösen nagy nehézséget okoz a tanítónak a lassan gondolkodó gyermek.

Az ily gyermek lassan készül az iskolába, járása is hanyag, ütközben mindenre bámul és mégis keveset lát, gondolkodó tehetsége korlátolt és sápadt arcából homályos szemek látszanak. Amint végre az iskolába érkezik, többi társaira alig hederítve, csendesen elfoglalja helyét. A tanítás alatt, ha a tanító felhívja, elméje lassan fog munkához, s ritkán látszik erőlködésbe jönni; ha pedig leülteti, a gyermek örül a nyugalomnak, melyet nagyon szeret. Megfélemlítés és meglepetés által sem érhetni célt: legfeljebb egy kis félénkséget árul el. Ha a gyermekek játszanak, ily gyermek eziránt is közömbös. Ritkán verekszik, de meg ritkábban követ el valamelyes rosszaságot. Ez utóbbiakra kevés gondja is van a tanítónak. Gondja inkább ily gyermek szellemi haladására irányul, mert ily gyermek nagyon keveset tanul, ha a tanító ugyszólván nem tolja. Most kérdés, hogy melyek azon eszközök, melyek az ily gyermek javítására szolgálnak.

Az ily lassan gondolkodó gyermeket mindig

foglalkoztatni kell. Többször kell felhívni, hogy észrevegyük, értet-e valamit az előadottakból. A felhívás és leülés által való mozgás éleníti őt; nemkülönben a mese is hatással van tompa elméjére és hideg szívét felmelegíti. Egy ártatlan tréfa az enek, munkára serkenti. Ne követeljük tőle egyszerre sokat, hanem legyünk kevés- sel megelégedve és kiskörü kérdéseket intézzünk hozzá; így nő az öröme s ez iparkodóvá fogja tenni. Házi feladatokkal ne terheljük, mert ez csüggedtette teszi; a czél úgy sem az, hogy ily gyermek a legjobb tanulók közé tartozzék, hanem csak az, hogy a legszükségesebbeket el- sajátítsa. Okkal móddal a jutalmazás is buzdító- lag hat reá; érzéketlen gyermek volna az, kit a dicséret meg nem örvendeztet.

Ily eszközökkel gyakran szép eredményt érhetni el. A jószívű tanító azonban az iskolán kívül is figyelemmel kíséri az ily gyermeket, s a szülőket figyelmezteti, hogy gyermeküket gyakran foglalkoztassák, s legyenek azon, hogy téltenségben ne henyéjlen, szabad idejét pedig élénk, de nem rossz gyermekek társaságában töltse.

Kinek ily tanítványai vannak, használja e módszert, hogy ezekből is vallásos és hazafias polgárokat nevelhessen.

Mucsi.

Franciscus.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulat legújabb kiadványai.

Népiratkák. A Szent István-Társulat népiratkái között újabbán két füzet látott napvilágot. A 146. számú füzetke címe: *A kártya*. Irta: Kontor Elek. Úgyesen élénk tollal megírt elbeszélés, mely a kártyázás szenvedélyének romboló hatását rajzolja. Ára 3 krajczár. — 147. szám: *Kormos Péter gyónása, vagy: Meglehet ismereni az igazságot*. Irta: Surányi Leó. Szerző világos, szép népies nyelven azt beszéli el, hogy miképen térítette egy fiatal konverlita orvos egyszerű földmives édes- atyját a katolikus hitre. Ára 6 krajczár. 148. szám: *Filoxera a magyar nép élet-szólójében*. Versekben meg- írta Horváth Károly, a ki a pálinkaivást ostromozza s óva inti e mérlegtől a magyar népet. Ára 3 krajczár. A 149. számú füzet *Páduai szent Antal életét* beszéli el a magyar nép számára: írta Bohner M. András. Most a mikor a páduai csodatevő szent tisztelete oly örvendetesen terjed hazánkban, talán nem is szükséges e füzetre külön felhívni a figyelmet. 150. szám: *Örse néni meséje, vagy: Ne engedj az ördögnek*. Érdekes és tanulságos elbeszélés. Irta Bogner Ádám. Ára 4 krajczár. 151. szám: *Balga János szomorú nőtája vagy: Ne higgy a lázítóknak!* Irta Károly Ignác. E füzet méltóan sorakozik a Szent- István-Társulat kiadásában már előbb megjelent a szo- cializmusról kárhözvont füzetekhez. Ára 5 krajczár. 152. szám: *Gerendás Mihály kalandjai az aranyországban*. Irta Hidvéghy Árpád. Jóízűen, kedvesen folyó ismeret- terjesztő elbeszélés, mely Gerendás Mihály gazda sel- meczbányai kalandjait mondja el s látogatását az arany- bányában. Ára 8 krajczár. Min'én füzet egy-egy sikerült címképpel van ellátva. E kis néhány füzetek értéke nem kicsinylendő, a mennyiben hivatva vannak arra, hogy az alsóbb néposztály kezéből a jóval drágább és rémes, sokszor erkölcstelen történeteket tartalmazó ponyvatermeket kiszorítsák. — Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. szám.

Jézus szentséges Szívének litániája. Nemkülön- ben hódoló, megkövető és felajánló imádságok Jézus

szentséges Szívéhez. Budapest, 1899. Kiadja a Szent- István-Társulat. A Jézus szentséges Szívéről szóló litá- nia az apostoli Szentszék engedelméből újabbán hazánk több egyházmegyéjében nyilvános áhítatgyakorlatok al- kalmával is használható; igen üdvös dolgot cselekedett tehát a Szent-István-Társulat, midőn annak szövegét a hozzávaló imákkal együtt szép magyar nyelven egy kedvesen kiállított füzetkében kiadta. Kívánatos volna, hogy ez a fordítás, melyet az esztergomi egyházi fő- hatóság hagyott jóvá, egyöntetűen az egész országban elfogadtatnék, a mit a szöveg tisztá magyarosságán kívül a díszes címképpel ellátott füzetke rendkívül olcsó ára is ajánlatossá tesz. Egy füzet ára 3 kr. Tömeges meg- rendelésnél, 50 példányon fölül, 40% árleengedés. — Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhiva- talában: Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. szám.

A rigómezei ütközet. Szerb népdal a XIV. szá- zadból. Fordította dr. Margalits Ede. Budapest, 1898. 8-rét, 46 lap. A szerb népdalok szépségét már Góthe is dicsérte s nekünk magunknak is módunkban volt megfőződni erről, mikor 1896-ban Margalits Ele drtlól megjelent a »Krajjevics Márkó« szerb népballada-gyűjte- mény magyar fordítása. A rigómezei népdalok fordítása a megkezdett munkának folytatása s ezek sorában egyike a legszebbeknek, legraktikusabbaknak a »Rigómezei ütkö- zet«. Margalits dr. a fordítást az eredetivel megegyezően, két ütemre osztott tíz szótagú hangsúlyos sorokban, eset- legesen látszó rímekkel, kifogástalan magyarossággal eszközölte. Derekas munkájával hálára kötelezte az igazi költészet barátait. — A rigómezei ütközet azonban nem- csak költői szempontból értékes, hanem történelmi tekin- tetben is érdekes. Ára 50 kr. Megjelent a Szent-István- Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának kiadásá- ban. Kapható a Szent-István-Társulat könyvkiadó-hiva- talában Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

VEGYESEK.

Állami iskola és a kath. ünnepek Megdöbbenve olvastuk egyik keresztény szellemű politikai lapban a következőket: Pelsőczön a kath. iskolát, daczára annak, hogy növendékeinek 90 százaléka katolikus vallású, és daczára a kultuszminiszteri ismételt nyilatkozatoknak, hogy t. i. Wlassics Gy. miniszter úr az államosításnak elv- ből nem barátja, államosították és belé állítottak egy tan- testületet, melyben mindössze két kath. tanítót hagytak meg kegyelemből. A protestáns igazgató legutóbb azt indítványozta, hogy az állami iskolában a kath. ünne- peken csakugy tartsanak előadásokat, mint máskor, te- hát direktre oda vigyék a gyerekeket, hogy saját ünne- püket meg ne tarthassák, szent misét ne hallgathassa- nak s így vallásuk iránt elidegenedjenek. *Zohich* Károly igazgató keresztül is vitte indítványát úgy a tanító tes- tületben, valamint az állami iskola gondnokságánál, amely azt a határozatot hozta, hogy a jövő tanévtől kezdve a pelsőczy állami iskolában az egy napos róm. kath. ünnepnapokon a tanítás megtartatik. Aki ebben sérelmet lát, jogorvoslással éljen. A tanítói kar egyik kath. tagja Hulják Lajos egyik tanügyi lapban tiltako- zott az ellen, hogy a szünnapok dolgában egy igazgató kezdőleg lépjen föl s egy gondnokság határozzon olyan dologban, amelyet az összes állami iskolákban már amugy is egységesen rendeztek. Hulják Lajos tanító egyuttal közléteszi, hogy mikor a határozat sérelmes voltáról szólt igazgatójának, azt a feleletet kapta, *Aki az államszolgálatban a katolikus ünnepen nem akar ta- nítani, az menjen tanítónak a herceggprimáshoz*. Annyit tudunk eddig, hogy az állami és közös iskolákban a kath. növendékek kötelezőleg keresztvetés nélkül imádkoznak, azt is olvastuk nemrégiben, hogy egy lipómezei is- kola igazgatója gyászszertartásra a zsinagógába vezette kötelezőleg a keresztény tanulókat, de hogy egy elállamosított kath. iskola a fenti törekvéseket is meg- tehesse, azt többnek tartjuk a soknál. Reméljük, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter erélylyel lép föl e tünetek ellen. És ugyanekkor csak szánalmas mosoly- gással olvassuk el a »Néptanítók Lapja« legutóbbi szá-

mának »Az állami iskola felekezeti szempontból« cz közleményét, melyben egy állítólag kath. tanító arról akarja a kath. tanítóvilágot meggyőzni, hogy »az iskolák államosításával sehol sem célozzák azt, hogy a tanuló ifjúságot apáik vallásából kivetkőztessék, avagy, hogy azt hitközömbössé neveljék«. *Merényi* Kálmán úr (Mosony) verje mellét ez allítása után és szánya-bánja tettét.

Kitüntetett kath. tanítóképző-igazgató. A pécsi kir. kath. tanítóképző tanács és adotti lelkületű igazgatójának, *Döbrössy* Lajosnak, a király O. Felsége a czímetes kanonokságot adományozta. Az érdemes tanfőnök kitüntetése nemcsak volt tanítványában, hanem széleskörű tisztelőiben is mély is igaz örömet keltett.

A tanulók túlterhelése. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter valamennyi tankerületi főigazgatóságához rendeletet intézett, melyben a középiskolai tanulók túlterhelésének kérdésével foglalkozik. A túlterhelés okát nem a *kiszabott anyag mennyiségében, hanem az oktatás módjában keresi és helyesen*, mert, mint a rendelet különösen hangsúlyozza, az úgynevezett lecke-adás nem nevezhető oktatásnak. A tanárnak az osztály összes tanulóival közösen és együttes munkában kell feldolgoznia a tantervben kiszabott anyagot, úgy hogy a házi munkásság legfeljebb az iskolában hallottak és tanultak megszilárdítására és szükséges szerinti írásbeli alkalmazására szorítkozzék. A miniszter különösen a vasárnapi elfoglaltság ellen kel ki: utasítja a tanárokat, hogy a szolgalmi időnek célszerű felhasználásával legalább azt igyekezzenek elérni, hogy vasárnap, mint különben is egyedüli teljes szünnapon, lehetőleg egészen mentek maradjanak a tanulók a házi feladatoktól.

Tanítói gyűlés. Az *Üng-bereg megyei róm. kath. néptanító egyesület*-nek központi választmánya f. hó 9-én Ugváron ülést tartott, mely alkalommal a folyó kebelbeli ügyek elintézése mellett a tagoknak önképzésre való serkentése czéljából a f. évre a következő pályatételt tűzte ki: »Mi módon és milyen mértékben taníttassék a magyar nyelvtan, hogy a helyesírási czél eléréssék.« Pályadíj: 40 korona. A pályázati határidő április hó 30 dika. Az idegen kézzel írott, s az író nevét rejtő jelűgés levélkével ellátott pályamunkák az egyesület főt. elnökéhez *Jenkére* (Ungm. p. h.) vagy *Laudon Sándor* egyleti titkár nevére Ungvárra küldendők.

Aranylakodalom. *Varga* János, sármelléki nyug. kántortanító, ki 50 évi tanítói működése után 1897-ben nyugalomba vonult, f. évi február 13-án tartá aranymenyvezőjét *Németh* Máriaival kinek a viharos szabadsági rez. idejében esküdött örök hűséget. *Galdon* Károly, sármelléki plebános emelkedett hangú beszédet intézett a viruló szímben levő és jó egészségnek örvendő öreg párhoz: aztán megáldotta 50 évvel ezelőtti kötött frigyüket. Az ünnepélyes szertartás az egész község jelenlétében folyt le, mely után gazdag lakoma következett.

Az új abécé tanítás. A minap a budapesti *Erdélyi-utcai* elemi iskolában *Budinszky* Károly fővárosi tanító bemutatta abécé tanítási külön módszerét, melyet a tanács engedelméből már öt hónap óta kivételesen alkalmaz a saját osztályában. A régitől abban különbözik *Budinszky* tanítási módja, hogy az iskolaév első felében a hat hét éves gyermeket csak olvasni tanítja meg, az írást nem kezdettől fogva, hanem csak a második felében tanítja. Ezzel hetenként három négy iskolaórát takarít meg a gyermekeknek. *Verédy* Károly dr. tanfelügyelő elnöklésével a zsűri kijelölte azokat az olvasmányokat, a melyeket a gyermekek olvastak először. Az eredmény nem felelt meg a várakozásnak, tíz-tizenöt tanuló nem tudott eléggé olvasni és a többi tanuló sem olvasott annyi készséggel, mint a régi módszer mellett. A bemutatás után a zsűri ülésén élénk vita támadt, a többség határozatát: *Verédy* elnök kimondotta, mely *Budinszky* Károly buzgóságát és szakértelmét dicsérettel illeti, az új módszert azonban nem tartja meghonosíthatónak.

A magyar tanítók kaszinójának tanügyi bizottsága *Ember* Károly elnöklete alatt február 14 én késő

este tartotta rendes paedagogiai estélyét. Felolvasó *Schön* József volt, melyen a fővárosi ipariskolai tanítók képeztése ügyében foglalt állást. Ismeretes, hogy a fővárosi alsófokú ipari-kolák kétszáz rajztanítója közül csak néhány van rajzból külön képeztése. A kaszinó vitanestélyén a tanítóság tanulási vágya kifejezésre jutott. *Verédy* tanfelügyelő kifejezte azt a meggyőződését, hogy a már alkalmazott rajztanítókat a hatóság bátran akceptálhatja. A jövőre nézve pedig legcélszerűbb az ügyesen rajzoló tanítóje ölteknek a tanítóképzőben alkalmat adni, hogy az ipari rajzból külön képeztést szerezhesenek. *Ember* Károly a kaszinó tanügyi igazgatója elítéli a tanfolyamos rendszert, mely túlló a czélon, mikor egy egyszerű ipariskolai rajztanítót három hosszú évig preparál a maga egyszerű munkakörére, a jövőt tartva szem előtt a formális és tartalmi képeztést hangoztatja. *Trajtler* Károly a már alkalmazott tanítók módszeres értekezleteit tartja czéliravezetőknak. Erre kimondotta a gyűlés, hogy szükségesnek tartja az ipariskolai rajztanítók formális és tartalmi képeztését. Elhatározta még a gyűlés, hogy huszra slajd-kiallítást rendez. Végül a fölállítandó nagyszabású *paedagogiai könyvtár* előmunkálatának sürgős megkezdésére négy tagu albizottságot küldött ki.

A tanítói nyugdíj-alap állapota. A vallás- és közoktatási miniszter benyújtotta az o szaggyűlésnek az országos tanítói nyugdíjalapról szóló jelentését, melyből kitűnik, hogy a nyugdíjalap vagyona rohamosan, *évenként körülbelül fél millió forinttal emelkedik*. Pontos adatok szerint volt: 1895-ben 11.623.860 ft., 1896-ban 12.117.826 ft., 1897-ben 12.777.973 ft. tiszta vagyona. Kerekszámban tehát ma 13 millió forint vagyona van a tanítói nyugdíjalapnak. Az idén 660 ezer forinttal emelkedett a vagyona. Az idei rohamos emelkedés különösen az iskolakötelesek 15 kros járulékaiknak javára irandó, 1897-ben 253.323 ft. a tankötelesek járuléka. A alkalmazott tanítók, segedelmezett özvegyek és árvák szaporodást mutatnak:

	1896-ban	1897-ben
nyugalmozott tanítók	2322	2590
segedelmezett özvegyek	2228	2392
segedelmezett árvák	2383	2444

Erthetetlen, hogy mi okozza az árvaházakban elhelyezett tanítóárvák csökkenését, 1896-ban 214 tanítóárva, 1897-ben pedig csak 191 tanítóárva volt elhelyezve árvaházakban, holott harmadfelezer tanítóárva van. Nevezetes a jelentésnek az a része, mely a tanítói állások és nyugdíjjogosultak arányát mutatja. A számok ezek:

	1896-ban	1897-ben
Tanítói állás volt	27 983	28 998
Főlöszleges alkalmazott	27 874	28 998
Dijakat fizetett	24 736	22.383 állás
Nyugdíjra jogosult	18 606	20 168

A kiszabott díjakat fizető állások száma egy év alatt 2000-rel csökkent — kilencz olyan megyénk van, melyekben a minimumos tanítók száma meghaladja a 300 frtnál nagyobb nyugdíjra jogosultakat. Olyan kerület, a hol nincs 300 frtos tanító, csak egy van és ez: *Fiume*. Az egész országra vonatkozólag 20.168 nyugdíjképes tanítóból 5839-nek csak 300 forint nyugdíjra van jogosultsága és 14.329 nek ennél többre. A tavalyi állapottal összehasonlítva:

	1896-ban	1897-ben
300 frtos állás	6.466	5.839
300 frton felül	12.140	24.329
Összesen :	18.606	20.168

Számításba véve, hogy ezek között körülbelül kétezzer polgári iskolai és képzőintézeti tanár és tanítónő van, a kiknek mindenesetre 300 frton fölül van nyugdíjra jogosultságuk, elmondhatjuk, hogy a népiskolai tanítók harmadának csak háromszáz forintig terjed nyugdíjjogosultsága. Egyidejűleg benyújtotta a miniszter a felekezeti, törvényhatósági stb. középiskolák, jogakadémiák és tanítóképzők tanárainak nyugdíjalapjáról való jelentését, amelyből kitűnik, hogy körülbelül ötven felekezeti tanítóképző közül még mindig csak 9 tanítóképző tagja ennek a nyugdíjalapnak.

Szalézi szent Ferenc emlékezete a siketnémák intézetében. Szalézi szent Ferenc, az első katolikus hírlapíró emlékeztetének napot szenteltek Vácson. Szent Ferenc volt ugyanis az első, aki a siketnéma gyógyítását, illetőleg beszédre való oktatását megkísérelte. Egyik hittérítő útjában egy Márton nevű siketnémára akadt, akit a püspöki kastélyába vett magához. Szabadidejét teljesen neki szentelte s Márton rajongott a szentéletű püspökért. Kiművelését pedig annyira vitte, hogy a gyónást minden héten elvégezhette s így a siketnémának túlvilági életéről, bűnről és más elvont fogalmakról tudomása volt, melyet neki csakis Szent Ferenc magyarázhatott meg. Szent Ferencet tartják ezért a siketnémák első tanítójának is. A váci siketnémák országos intézete elhatározta, hogy ezentul Szent Ferenc napját minden évben megünnepli. Most tartották az első ünnepélyt, melyre az egyházmegye papsága és a tanfériák is hivatalosak voltak. A házi kápolnában szent mise volt, mely után Joó János hitoktató értette meg a siketnéma gyermekkel, hogy ki volt Szent Ferenc. Azután a diszteremben Roboz József igazgató nagy hallgatóság előtt a szent püspök életét ismertette, majd pedig szent Ferenc életéből mutatta ki, hogy milyennek kell lenni a siketnémák tanítóinak. Az érdekes felolvasásnak nagy közönsége volt.

Egy plebános a katolikus iskoláért. Az ötöd-éves korpótlék címén, melyet az idén kapnak először néptanítóink, sokfelé nyer ismét az állam jogot beavatkozásra a hitvallásos iskolák ügyeibe. Hogy mint kell az állam eme beavatkozása ellen küzdeni, arra szép példát adott Schápy József nagynardai plebános. Mivel a többnyire szegény hívek nem tudták volna előteremteni a két tanító ötödéves korpótlékát, hogy a plebánijában lévő két katolikus iskolát minden állami befolyástól megmentse, nemes áldozatkészséggel a maga sajátjából fizeti meg a két tanító részére járó ötödéves korpótlék felét, 50 forintot.

Szerkesztői üzenetek.

M. I. Pozsony. Beérkezett: jönni fog. A hiányzó számot legjobb közvetlenül a kiadóhivatalnál megrekamálni. — Sz. B. Köszönet az értesítésért. — S. J. Bolleszon. 1. Kilátásba helyezett munkásságát örömmel fogadjuk. 2. A kérdés megérdemli, hogy behatóan tárgyaljuk. Azon véleményben vagyunk, hogy a sok panaszzal helyett jobb lesz, ha az eredményeket biztosító erélyes egyesületi tevékenységet vesszük igénybe. Határozott és megfontolt javaslatokra van szükségünk. Ez irányban indítsuk meg a mozgalmat egyértelműséggel. Üdvözet. — B. J. Beérkezett. Sorát ejtjük. — L. J. A mérleg igen kecses. Talán mi is fölkeressük. Üdvözet. — B. G. Az ily természetű felhívásokat szaklapok nem közvetítik. Ha iskola céljaira szükségeltetnék, még indokolt volna eljárásuk, de erről még csak emítés sincs téve beküldött óraiban. — Cs. L. Szirmán. Az ösztöndíjak és segélyek minden évben augusztus hónapban osztatnak szét. A pályázati hirdetés annak idején lapunkban is közölve lesz, ebből kellő tájékozást nyer a mellékletekre és az eljárás módozataira nézve is. — J. E. Azon leszünk, hogy kívánságát teljesítsük. — Sz. S. Levél megy. Üdvözet. — S. T. Beérkezett. 1. A hivatalos értesítést még mi sem olvastuk. 2—3. Hitelesített másolat is elégséges. 4. A kérvény és bizonyítvány 50 kros, a mellékletek 15 kros bélyeggel láandók el. — T. G. Kiszedve áll. A jövő szám hozza. — V. I. A tartalmas hozzászólást közzéteszük.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly**

Pályázatok.

Esztergom érseki megye.

Alistáli (Pozsony.) kántortanítói állomásra pályázati hirdetjük. Jövedelme: 400 frt hónaponként előre, 60—70 frt stóla, de hasznandó a hitközség a jövedelmet még 30 irttal emelni, szoba, kert Pályázni kívánók kérvényüket e hó 26 ig küldjék be Kováts Imre pleb. hoz.

Ürményi (Nyitra.) tanítói állásra február 28 ig pályázat hirdetjük. Évi fizetése: 230 frt, ellátás, lakás, fűtés, világítás. Bilek Rudolf, plebános.

Ekeesre (Komárom.) róm. kath. tanítói állomásra pályázat hirdetjük február 24 ig. Fizetése: havonként 37 frt (egész május végeig). Az állomás azonnal elfoglalandó. Kérvények az iskolaszékhez czimzendők.

A semptei (Nyitra.) róm. kath. iskolához tanító kerestetik. Fizetése: 400 frt, lakás, 10 frt fűtésre. Folyamodványok iskolaszékre czimzendők. Az állás azonnal elfoglalandó.

Egri érseki megye.

Napkoron (Szabolcs.) róm. kath. kántortanítói állomás betöltendő. Jövedelme: mint kántornak 19¹/₂ kat. hold szántóföld haszonélvezettel (haszonbéri érték 250 frt), stólából 50 frt, alapítványi misék után 11 frt. Mint tanítóknak 110 frt készpénz. Vegyes jövedelem: 10 köből rozs, 30 köből tengeri párbér (átlagos értékük 180 frt), párbérpénz 32 frt, természetbeni lakás 3 padlózott szobával, konyha, kamara, sertés és marha-ól, 950 ööl belsőség. Kötelessége: az anya és Senyő fiókegyházban (ez utóbbinak temploma nincs) az összes kántori teendők végzése. Napkoron a kezdő osztály vezetése, a telkés párbérnaplójának megkésztése, lélekszám összeírás és a hitközségi jegyzői teendők. 23 frt 19 kr. adóját maga fizeti. Okleveles pályázók kellően felszerelt kérvényeiket 1899. évi márczius hó 6-ig küldjék a napkori plebániai-hivatalhoz. Próba és választás márczius 7-én délelőtt 11 órakor. Személyes megjelenés szükséges.

Pécsi egyházmegye.

A lipovai (Baranyam.) kántortanítói állásra márczius hó 5-ikéig pályázat hirdetjük. Jövedelem — két szobából álló csinos lakáson és az összes melléképületeken, valamint házikerten kívül — a következő: 1. minden házaspár után (jelenleg 170 pár) 1 frt, 2. minden telkes háztól 14 kgr. tiszta buza (van 28 telkes ház = 3 mm. 78 kg., 3. minden kisház és zsellértől 12 kg. rozs (van 85) = 10 mm. 20 kg., 4. minden telkes és kisházastól egyaránt 18 kg. szemes kukorica = 14 mm. 56 kg., 5. ismételő oktatásért 20 frt = 40 kor., 6. stóla körülbelül 50—60 korona, 7. 6 hold jó minőségű szántóföld, melyet a tanító maga művelhet, 8. 2 hold beltelek, melyet a község szánt, vet. a trágyát hordja és a termést behordja, 9. a szükséges malomfuvarok, 10. a főhercegi bélyei uradalom részéről 8 korona 40 fillér, gabonában 8 mérő kétszeres és 4 öl kemény hasabfa. Az iskolafűtésre a község részéről jár 1 öl. Az adót maga a tanító fizeti. Oktatási nyelv német-magyar. A választás márczius 5-ikén délután 3 órakor ejtetik meg. A kellően felszerelt kérvények a Siklós (Baranya) róm. kath. esperes ker. tanfelügyelőségéhez intézendők Német Márokra (p. helyben).

Székesfehérvári egyházmegye.

Bakony-Sárkány (Fehérm.) a kántortanítói állomásra 1. év 23-iki határnappal pályázat hirdetjük. Évi jövedelme: 1. szabad lakás = 30 frt, 2. 4 öl hasabfa a község által hozatva = 52 frt, 3. párgabona a hívektől 33 p. m. rozs = 82 frt 50 kr., 4. párpénz a hívektől = 33 frt, 5. 6¹/₂ m. hold szántóföld = 14 frt, 6. 2 szekér széna az udvarba szállítva = 20 frt, 7. készpénz a községi pénztárból 192 forint 50 kr., 8. stóla körülbelül 30 frt. Csakis okleveles pályázhat; szükséges a német és magyar nyelv. A templomba ostyát sütni s az ismételő oktatást végezni kell. Pályázók tetszerelt kérvényüket küldjék Isztimérre az esperes urhoz s választás napján jelenjenek meg személyesen Bakonysárkányban, hol vasuti állomás van. Dallmann József, plebános.

Szombathelyi egyházmegye.

A vas-hidegkúti (Vasm.) róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdetjük. Fizetése: 445 frt készpénz, 2 öl tűzifa saját használatra és egy burtozott szobából álló lakás. Az állomás azonnal elfoglalandó. Zenében, énekben és bármely hazai szláv nyelvben jártasoknak kilátásuk lehet, a rövid idő múlva megüresedő

kántortanítói állás elnyerésére. Utiköltség megtérítetik. Tanítónők is pályázhatnak. Kellően felszerelt pályázati kérvények f. évi március hó 15-ig **Borovnyák József** t. esperes-plebános iskolaszéki elnöknek küldendők. A fizetés hónaponként előre kiszolgáltatik.

Az **örállási (Vasm.)** róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat nyitattik. Jövedelme a tanítói díjlevél szerint: szabad lakás kis házikóval, 3 hold szántóföld a község által művelve 30 frt. 2 hold legelő 10 frt. fa, a mennyi szükséges (10 öl) 40 frt. 13 mérő buza á 4 frt = 72 frt. 30 mérő rozs á 3 frt = 90 frt. készpénz a községtől 108 frt. 24 mázsa szénára 24 frt. stóla 12 frt. Fundatiónból 20 frt. összesen 406 frt. Tannyelv: német-magyar. Kérvények főtiszt. **Strass Adolf** vas-vörösvári plebanos úrhoz február 28-ig küldendők. Az állomás azonnal elfoglalandó. 2-3

Vácsi egyházmegye.

A vácsi róm. kath. iskolákhoz egy önálló férfitanítói állomásra pályázat hirdettetik. Javadalma: 400 frt. ösztöndíj és 85 frt. évi segély. A megválasztandó tanító kötelessége az ismétlők oktatása is. Kérvények f. hó 25-ig a róm. kath. iskolaszék elnökségéhez küldendők.

Veszprémi egyházmegye.

Az attalai osztálytanítói állomásra a múlt számban közzetett pályázati hirdetés megújítottik. **Somogy-Berzenczére** okl. róm. kath. férfitanító kerestetik egy évi próbaidő mellett. Fizetése: polgári evre 800 korona, egy butorozott szoba fűtéssel. Kötelesség: egy osztályt önállóan vezetni, az ismétlőiskolára kötelezett fiukat tanítani, kántorságban és faiskola-kezelésben segíteni. Kérvények február hó 25-ig az iskolaszékhez küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. **Dénes Lajos** igazgató-tanító, iskolaszéki jegyző.

Róm. kath. okleveles, kántorságban jártas, nőtlen tanító állást keres. Czim: »Kath. tanító« **Csap (Ung-megye)**. 2-2

Néhány példány

van még a

„Gyászmise-Énekek”-ből.

Tessék atnézésre kéri a használhatóságáról meggyőződni

Bérmentes küldéssel 1 frt 30 kr.

Littkey M. Torna-Ujfalun.

Rum, finom likőrök, mézbor és mézlikőr

bárki hideg uton minden készülék nélkül kitűnő minőségben előállíthat.

Dugók, Gummitömlők.

Minden borbetegség elleni szerek
Kezelési könyv és árlapok ingyen.

WATTERICH A.

Budapest, VII., Dohány-utca 5.

Első és legrégebbi üzlet e szakmában.

Fennáll 30 év óta.

Budapest, Buschmann F. könyvnyomdája (Harisch-bazár).

GÉBERTH JÁNOS

aranyozó és templom-díszítő

Budapest, IV., Lipót-utca 15.

Uj! Pádai sz. Antal-szobrok szép kiállításban polichromirozva és festve, 1 méter magas. terracottából öntve 35 frt, fából faragva 55 frt. Szent szobrok minden nagyságban a legjutányosabb árak mellett.

Nagy választék finom festett. aquarell, heliogravur, aczélmetszet és olajnyomatu **szent képekben.**

Oltárok, Urkoporsók és szószekek, valamint mindennemű **egyházi szerek** árjegyzék szerint. Elvállal minden e szakmába vágó munkát és javítást a legolcsóbb áron.

Aranykeretek és házi áldások nagy választékban.

Szives pártfogásba ajánlva, maradok
kiváló tisztelettel

Géberth János,

a Budapesti Oltár-Egylet szállítója

Eladó vadonczok és gyümölcsfák.

Karasz Sándor Hegyesi (Bács-m.) tanítónak pusztá-kiszébebei gyümölcsfaiskolájában 150 ezret meghaladó két éves **alma, körte** és **mandula-vadoncz**, valamint **őszi baraczk, kajszin** és **szilvafélékből** — sok válogatott fajban — mintegy 20 ezer darab kitűnő gyökérzettel bíró **nemes fa** kerül eladásra a tavaszon. Megrendelések czímemre Kis-Körösrre küldendők, hol a levelek naponként átvetetnek s a rendelések sorrendben elintéztetnek. **Árjegyzék** kívánatra ingyen. A tanító urak által tett megrendelésekből a befolyt összeg 1%-je a »Tanítók országos árvaházára« adatik.

Karasz Sándor faiskolatulajdonos.

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

BUDAPEST, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) es. és kir. udv. orgona-gyáranak fiókja. Legolcsóbb árakon kiváló orgonákat szállítanak. A cég 24 évi fennállása óta

630 uj orgonát

épített, melyek közül 222 esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmertve.